

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2022 m. birželio 1 d.

ES parama beveik nepadėjo padidinti mažųjų įmonių konkurencingumo

Mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ) ES ekonomikai yra labai svarbios. Tačiau ES veiksmai, kuriais siekiama didinti MVĮ konkurencingumą, joms beveik nedavė realios naudos. Tokia išvada padaryta šiandien paskelbtoje Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje. ES lėšomis buvo skatinamas MVĮ noras investuoti, tačiau šių lėšų poveikis ir veiksmingumas konkurencingumo požiūriu buvo gana ribotas, nes dauguma remtų MVĮ jokios realios naudos iš ES paramos tiesiog negavo. Auditoriai ragina Europos Komisiją ir valstybes nares geriau panaudoti ES lėšas, kad jomis MVĮ būtų suteikta veiksminga pagalba.

Mažosios ir vidutinės įmonės yra ES ekonomikos pagrindas: jose dirba beveik du trečdaliai (63 %) ES darbo jėgos ir sukuriama pusė (52 %) ES pridėtinės vertės. Tačiau bandydamos konkuruoti su didesnėmis įmonėmis jos kartais susiduria su sunkumais. ES įgyvendina politiką, kuria siekiama remti MVĮ, visų pirma skiriant Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšas. 2014–2020 m. laikotarpiu pagal ERPF finansuojamas programos MVĮ konkurencingumui didinti buvo skirta daugiau kaip 40 milijardų eurų, o reaguojant į COVID-19 pandemiją buvo skirta papildomų ES lėšų. Tačiau ES auditoriai padarė išvadą, kad dėl to MVĮ konkurencingumas reikšmingai nepadidėjo.

„MVĮ sudaro ES ekonomikos pagrindą, todėl pradėdant ir plečiant veiklą joms reikalinga parama, ir ji turi būti suteikta, – teigė už auditą atsakingas Audito Rūmų narys Pietro Russo. – Tačiau pastaraisiais metais dėl ERPF paramos bendras MVĮ konkurencingumas pastebimai nepasikeitė, o tai kelia tam tikrą abejonių dėl ES veiksmų šioje srityje naudos.“

Europos Sąjungoje yra daugiau kaip 20 milijonų MVĮ. Buvo numatyta, kad iki 2019 m. pabaigos ERPF lėšomis bus tiesiogiai paremta 800 000 MVĮ. Tačiau ERPF reglamente nebuvo reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų strategijas, kaip geriausiai padidinti savo MVĮ konkurencingumą, todėl buvo sunku užtikrinti, kad ES lėšos būtų skirtos didžiausią augimo potencialą turinčioms įmonėms ir sritims. Pagal ERPF programas kiekvienai remiamai MVĮ vidutiniškai skirta apie 42 000 eurų. Tačiau už šio skaičiaus slypi dideli valstybių narių skirtumai: faktinė vienam projektui skirtų lėšų suma sudarė nuo maždaug 392 000 eurų Austrijoje iki mažiau kaip 1 000 eurų Airijoje. Auditoriai įspėja, kad finansuojant tokį didelį skaičių MVĮ gali kilti problemų, nes nedidelio masto projektai susiduria su rizika pritrūkti kritinės masės, kuri būtina siekiant MVĮ konkurencingumui padaryti realią įtaką.

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Didžioji ERPF lėšų dalis praktiškai buvo skirta pavieniems projektams, kuriais remtos atskiros MVĮ. Tačiau atlikus auditą matyti, kad šie projektai turėjo tik nedidelį persiduodantį poveikį, o tai lėmė mažesnę bendrą ES paramos poveikį. Kai kuriais atvejais ERPF lėšos netgi neigiamai paveikė paramos negavusių MVĮ, kurios veikė tose pačiose rinkose, ekonomines perspektyvas. Auditoriai taip pat pažymi, kad projektai paprastai buvo orientuoti į konkretų konkurencingumo veiksnį ir nebuvo imtasi veiksmų projektų veiksmingumui užtikrinti arba platesniems įmonių poreikiams patenkinti, pavyzdžiui, rasti kvalifikuotos darbo jėgos, įveikti reguliavimo kliūtis ir administracinius sunkumus. Todėl, kaip nustatė auditoriai, kai kurios MVĮ gavo didelius išteklius, tačiau savo bendro konkurencingumo nepadidino.

Auditoriai nurodė ir kitus veiksnius, dėl kurių mažėjo ES paramos veiksmingumas. Tai, be kita ko, susiję su atrankos procedūromis, kurios iš esmės buvo pernelyg siauro užmojo ir neparengtos taip, kad finansavimas būtų skirtas konkurencingiausiems projektams. Finansavimas buvo skirtas daugumai pasiūlymų, surinkusių minimalų reikalaujamą balą, neatlikus jokios paraiškų lyginamosios analizės ar neužtikrinus jų konkurencijos. Nebuvo atsižvelgta į tokius aspektus kaip tvarus konkurencingumo didėjimas ar rinkos plėtra, o inovacijų ar mokslinių tyrimų ir plėtos reikšmė priimant sprendimus buvo labai nedidelė. Taigi ES lėšos nebuvo pirmiausia skiriamos perspektyviausioms MVĮ.

Galiausiai auditoriai abejoja šių lėšų pridėtine verte. Jie atkreipia dėmesį į tai, kad dauguma MVĮ būtų panašiai investavusios tiek su viešuoju finansavimu, tiek be jo, o tai patvirtina, kad šios rūšies ES paramai būdinga savaimingumo rizika. Į šį klausimą Audito Rūmai jau ne kartą atkreipė dėmesį.

Bendra informacija

Europos Sąjungoje MVĮ laikomos įmonės, kuriose dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurių metinė apyvarta neviršija 50 milijonų eurų arba metinis balansas neviršija 43 milijonų eurų. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondai), visų pirma Europos regioninės plėtos fondo (ERPF), programos yra tarp didžiausių ES programų, pagal kurias finansinė parama teikiama MVĮ. 2014–2020 m. laikotarpiu iš ERPF finansuojamų programų pagal konkrečius prioritetus, vadinamus teminiais tikslais, su MVĮ susijusioms priemonėms skirta 54,4 milijardo eurų. Siekiant daugumos ERPF teminių tikslų galima tiesiogiai arba netiesiogiai prisidėti prie MVĮ konkurencingumo didinimo. 3 teminis tikslas „MVĮ konkurencingumo didinimas“ yra antrasis teminis tikslas pagal iš ERPF skirtų lėšų dydį – 2021 m. birželio mėn. duomenimis, jam teko 40,3 milijardo eurų, palyginti su visa iš ES biudžeto šiam fondui skirta 201,5 milijardo eurų suma. Iš viso trys ketvirtadaliai MVĮ skiriamų ERPF lėšų (75 %) yra teikiamos kaip tiesioginė parama.

Specialioji ataskaita 08/2022 „*ERPF parama MVĮ konkurencingumui: dėl koncepcijos trūkumų mažėja finansavimo veiksmingumas*“ paskelbta Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).

Šių metų gegužės mėn. Audito Rūmai taip pat paskelbė specialiąją ataskaitą dėl [ES programų, kuriomis siekiama padėti MVĮ patekti į tarptautines rinkas](#).

Audito Rūmai savo specialiąsias ataskaitas pristato Europos Parlamentui ir ES Tarybai, taip pat kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės sektoriaus suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji dauguma ataskaitose pateiktų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos.

Kontaktai spaudai

Audito Rūmų spaudos tarnyba: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 553 547